

Ergonomie v logistice

konference 25.-26. května 2016

Transformácia subjektívnej reakcie človeka v pracovnom procese na objektívny stav zát'aže

Ing. Miroslava Kramárová

Úvod do problematiky

Hodnotenie a analýza zaťaženia psycho-fyziologických funkcií človeka v ergonómii, BOZP, pri výskume.

Nástroj modernej ergonómie pre zber dát.

SENZORICKÝ SYSTÉM CAPTIV T-LOG

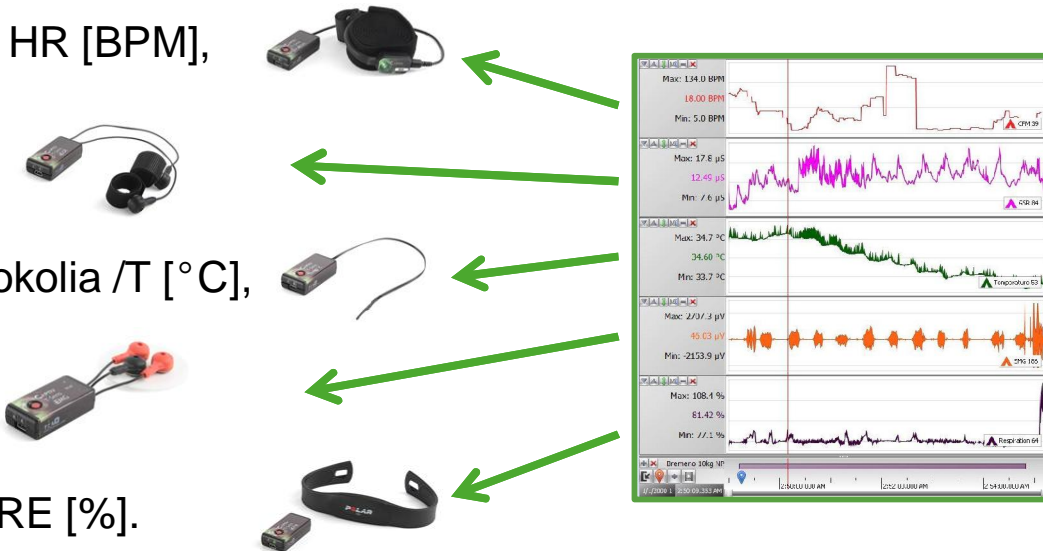
Optimálne podmienky pre výkon pracovníka so súčasným zachovaním jeho zdravia pri výkone činnosti.

Senzorickým systémom CAPTIV meriame psycho-fyziologické funkcie:

- › variabilita srdcovej frekvencie / HR [BPM],
- › vodivosť pokožky / GSR [μS],
- › teplota kože človeka a teplota okolia / T [$^{\circ}\text{C}$],
- › svalové napätie / EMG [μV],
- › rytmus a amplitúda dýchania / RE [%].

Možnosti systému CAPTIV

- › Synchronizácia videí a meracích senzorov cez bezdrôtové zariadenie T-Log.
- › Vizuálne pozorovanie medzi meranou udalosťou a grafmi.
- › Prepojenie výstupov jednotlivých senzorov.
- › Detailné pozorovanie činností.
- › Analýzy fyzického a emocionálneho zaťaženia v konkrétnom časovom okamihu.
- › Multimediálne reporty.
- › Zber real-time dát informujúcich o priebehu zaťaženia človeka pri pracovnej činnosti.

Meranie psycho-fyziologických funkcií

Predstavuje objektívny pohľad na činnosť nervového systému, ktorý je najviac ovplyvnený zvýšenou záťažou a stresom.

Pri vykonávaní pracovnej činnosti sa to najviac prejavuje:

- › podráždenosťou,
- › zrýchľovaním a výraznejšie plytkým dýchaním,
- › únavou, potením rúk,
- › zvýšenou chybovosťou,
- › zníženým produktivitu práce.

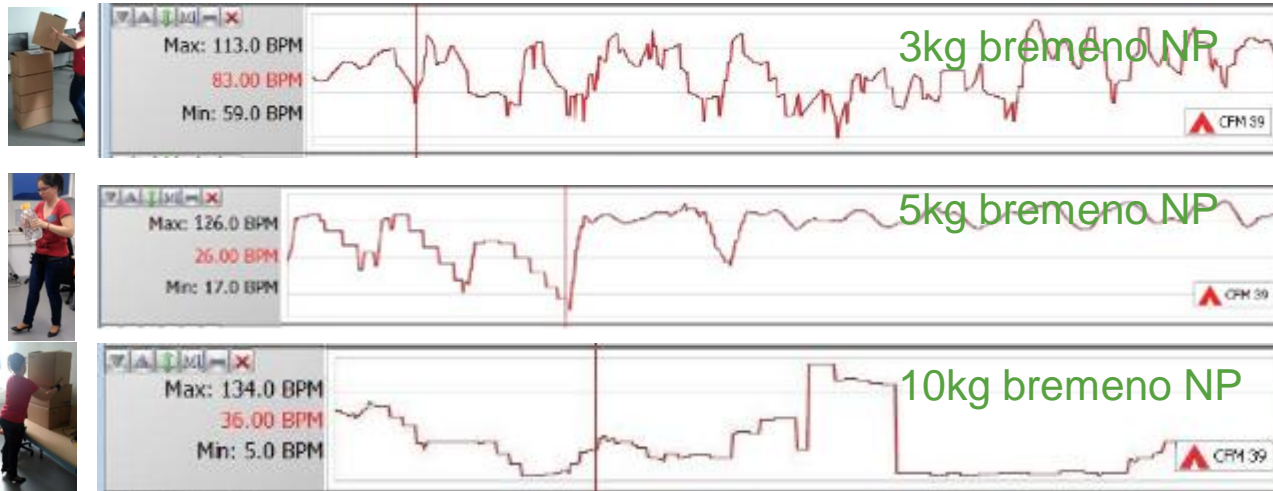
S využitím senzorického systému je možné eliminovať zaťaženie a námahu ľudského organizmu v pracovnom procese prostredníctvom ergonomických opatrení.

- ➔ Zlepšenie režimu práce a odpočinku.
- ➔ Zlepšenie organizácie práce.
- ➔ Úprava pracoviska.
- ➔ Znižovanie monotónie.

Senzor T-Sens HRM – meranie rýchlosti srdca

- › Skúmanie zaťaženia kardiovaskulárneho aparátu človeka v dôsledku zaťaženia pracovnou činnosťou.
- › Čím väčšia spotreba kyslíka, tým vyššia srdcová činnosť.
- › S narastajúcou hmotnosťou bremena narastá aj počet BPM.

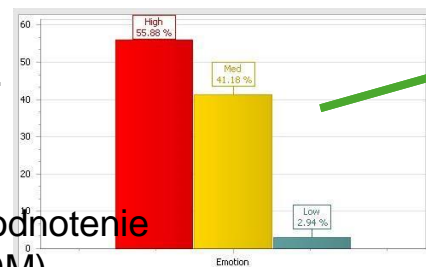
Výstup je možné použiť pre určenie prípustnosti zaťaženia pracovníka počas pracovnej zmeny – Indexová metóda.

Senzor T-Sens GSR – meranie kožnej vodivosti

- › Miera aktivácie organizmu vzhľadom na podnet.
- › Podnetom môže byť duševné alebo emocionálne napätie, náhle alebo hlboké nadýchnutie prípadne prekvapujúca akcia.
- › Relaxácia, uvoľnenie = zníženie kožnej vodivosti.

Grafický výstup – nemáme informácie o pozitívnom alebo negatívnom stupni aktivácie – iba o intenzite.

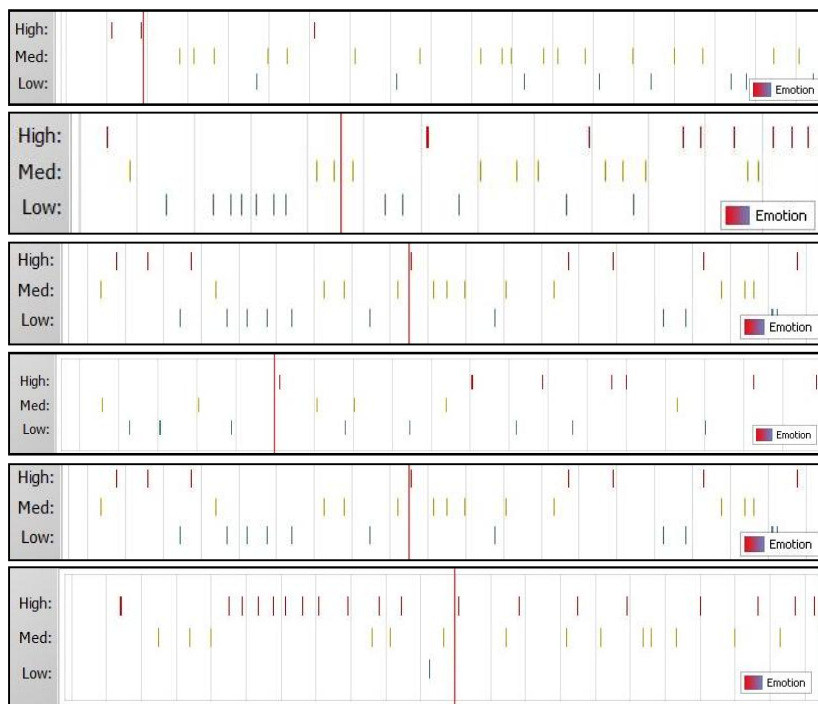

Poskytuje podklad pre hodnotenie elektrodermatometrie (EDM).

Zmena aktivácie organizmu pri rôznom zaťažení

3 kg bremeno FP

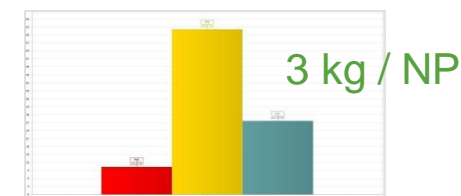
3 kg bremeno NP

5 kg bremeno FP

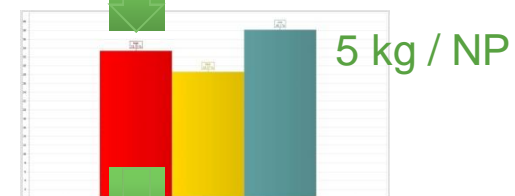
5 kg bremeno NP

10 kg bremeno FP

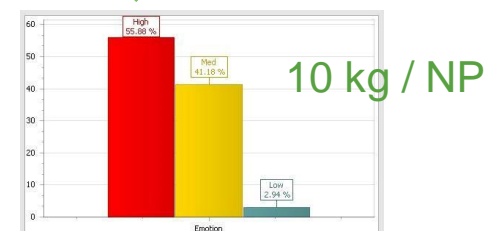
10 kg bremeno NP

3 kg / NP

5 kg / NP

10 kg / NP

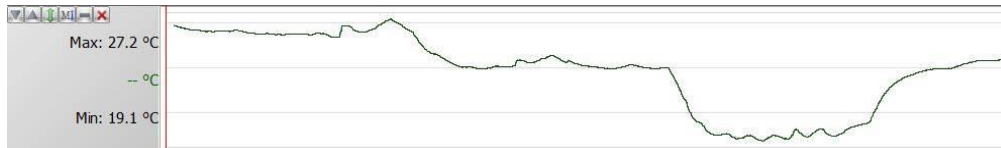
Senzor T-Sens Teplota

› Meranie teploty kože človeka

- Informatívne hodnoty o fyzickom zaťažení človeka.
- S rastom teploty človeka klesá jeho výkon.

› Meranie teploty okolitého prostredia

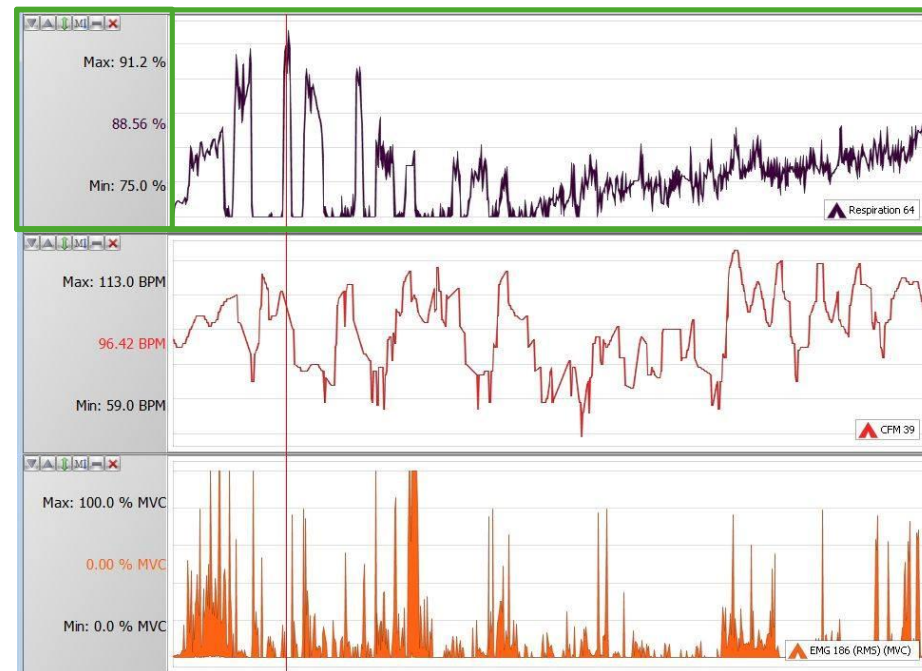

- Porovnanie vplyvu teploty prostredia na vitálne funkcie človeka.
- Nárast teploty okolia = pokles výkonnosti.

Senzor T-Sens dýchanie – meranie % deformácie

- Analýza rytmu dýchania, amplitúdy a typu dýchania.
- Čím väčšie zaťaženie v NP tým väčšie % deformácie, väčší počet BPM.

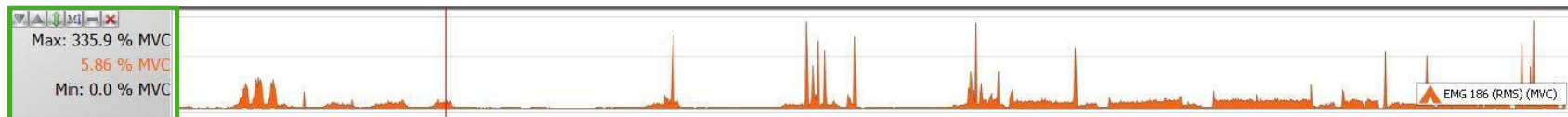
Senzor T-Sens EMG – vyhodnocovanie % F_{MAX}

- Meranie lokálnej svalovej záťaže prostredníctvom triódy umiestnenej na svale.
- Senzory vo väčšom počte môžu slúžiť ako nástroj pre hodnotenie v súlade s legislatívou SR.

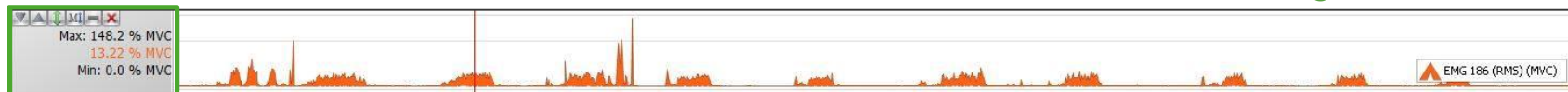
3 kg bremeno FP

5 kg bremeno FP

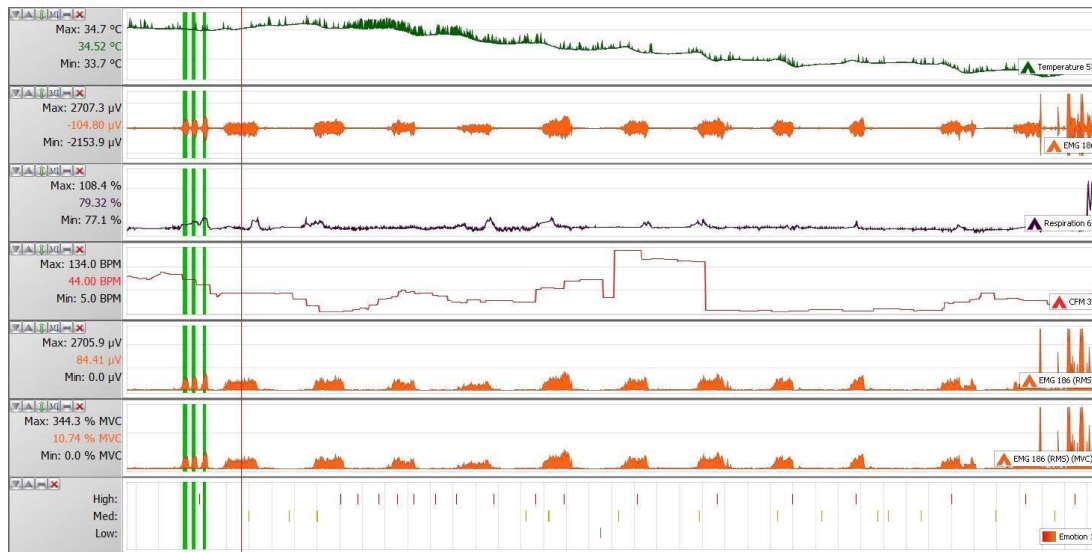
10 kg bremeno FP

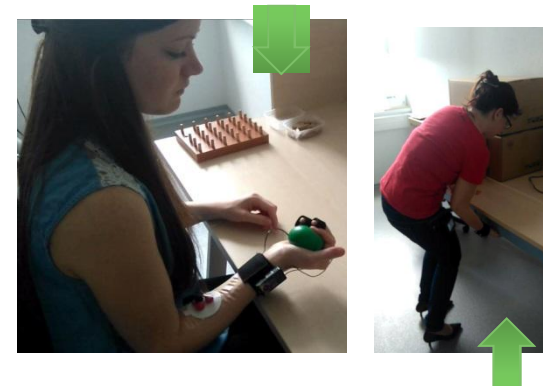

Senzor T-Sens EMG – meranie svalového napätia

- Kalibrácia senzora T-Sens EMG – určenie F_{MAX} analyzovanej osoby.

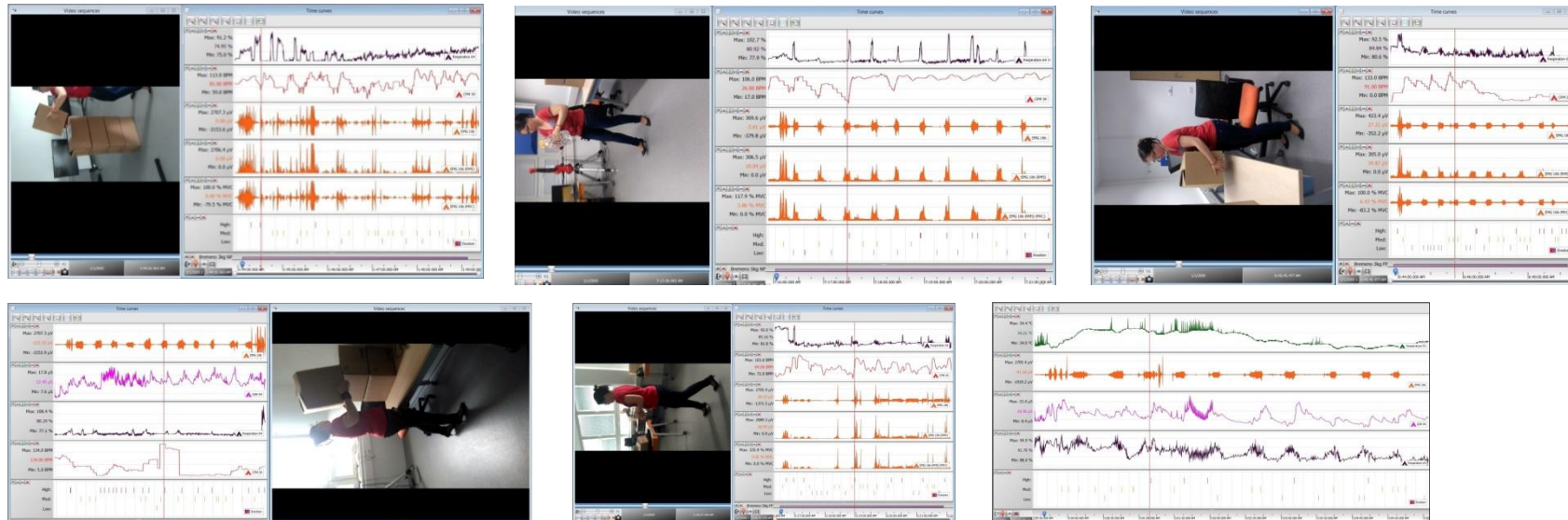
Kalibrácia EMG
– malé svalové skupiny

Kalibrácia EMG
– veľké svalové skupiny

Rôzne zaťaženie- rôzne namáhanie

Neporovnateľne najmenej zaťažujúce oproti ostatným vybraným zaťaženiám bolo identifikované manipulovanie s 3 kg v nefyziologických polohách.

Využitie senzorov CAPTIV

- › Podpora pri zbere, spracovaní dát, návrhoch nápravných opatrení v oblasti rizík z pohľadu ergonómie pracovného prostredia a pracovísk.
- › Pre rôzne vzdelávacie aktivity a pri pracovných workshopoch v oblasti proaktívnej a reaktívnej ergonómie.
- › V oblasti dlhodobého výskumu (rôzne merania na štatistických vzorkách populácie pre tvorbu nových analýz a hodnotení).
- › Pre krátkodobý účelový výskum – laboratórne metódy merania fyzickej záťaže.

Ďakujem za pozornosť

Laboratórium ergonómie
a merania práce

Katedra priemyselného inžinierstva,
Strojnícka fakulta,

Žilinská univerzita v Žiline

Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina

<http://fstroj.uniza.sk/web/kpi>

miroslava.kramarova@fstroj.uniza.sk

041-513 2722